

BÀI 7

KIỀU Ở LẦU NGƯNG BÍCH

(Trích *Truyện Kiều*)

ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

Bài tập

1. Chọn đáp án đúng cho nghệ thuật miêu tả nhân vật trong đoạn *Kiều ở lầu Ngưng Bích*.

- A – Bút pháp ước lệ
- B – Bút pháp tả cảnh ngụ tình
- C – Bút pháp hiện thực

2. Nghệ thuật tả cảnh và nghệ thuật tả cảnh ngụ tình giống và khác nhau như thế nào? Tìm một số đoạn thơ có nghệ thuật tả cảnh ngụ tình trong *Truyện Kiều*.

3. Chỉ ra mối quan hệ giữa "tả" thiên nhiên và "ngụ" tình cảm, tâm trạng Thúy Kiều trong sáu câu thơ đầu.

4. Tâm trạng nhớ thương của Kiều khi ở lầu Ngưng Bích được thể hiện như thế nào? Trình tự như thế có hợp lí không? Hãy phân tích để làm sáng tỏ.

5. Viết một đoạn văn phân tích 8 câu thơ cuối (từ câu: "Buồn trông cửa bể chiều hôm" đến câu "Âm ầm tiếng sóng kêu quanh ghế ngồi").

Gợi ý làm bài

1. Đọc kĩ phần *Ghi nhớ* (*Ngữ văn 9*, tập một, trang 96) để làm bài.

2. Nghệ thuật tả cảnh và nghệ thuật tả cảnh ngụ tình giống nhau ở "tả cảnh" và khác nhau ở "ngụ tình". Nghệ thuật tả cảnh đơn thuần thì đối tượng, mục đích miêu tả là thiên nhiên, tác giả trực tiếp miêu tả cảnh vật. Nghệ thuật tả cảnh ngụ tình là mượn cảnh vật để gửi gắm (ngụ) tâm trạng. Cảnh khi ấy không đơn thuần là bức tranh thiên nhiên mà còn là bức tranh tâm trạng. Cảnh là phương tiện miêu tả còn tâm trạng là mục đích miêu tả. Đoạn trích *Cảnh ngày xuân* là tả cảnh còn đoạn trích *Kiều ở lầu Ngưng Bích* là tả cảnh ngụ tình.

Một số đoạn thơ trong *Truyện Kiều* có sử dụng nghệ thuật tả cảnh ngụ tình :

– Đoạn *Thúc Sinh từ biệt Thúy Kiều* :

*Người lên ngựa kẻ chia bào,
Rừng phong thu đã nhuốm màu quan san.
Dặm hồng bụi cuốn chinh an,
Trông người đã khuất mấy ngàn dâu xanh.
Người về chiếc bóng năm canh,
Kẻ đi muôn dặm một mình xa xôi.
Vầng trăng ai xẻ làm đôi ?
Nửa in gối chiếc nửa soi dặm trường !*

– Đoạn *Kim Trọng trở lại vườn Thúy* :

*Từ ngày muôn dặm phù tang,
Nửa năm ở đất Liêu Dương lại nhà.
Vội sang vườn Thúy dò la,
Nhìn xem phong cảnh nay đã khác xưa.
Đầy vườn cỏ mọc lau thưa,
Song trắng quanh quẽ vách mưa rã rời.
Trước sau nào thấy bóng người,
Hoa đào năm ngoái còn cười gió đông.
Xập xè én liệng lâu không,
Cỏ lan mặt đất rêu phong dấu giày.
Cuối tường gai góc mọc đầy,
Đi về này những lối này năm xưa.
Chung quanh lặng ngắt như tờ,
Nỗi niềm tâm sự bây giờ hỏi ai ?*

3. Sáu câu thơ đầu gợi tả cảnh thiên nhiên nơi lầu Ngưng Bích với không gian, thời gian. Không gian mênh mông, hoang vắng. Câu thơ sáu chữ, chữ nào cũng gợi lên sự rộng ngợp của không gian : *Bốn bề – bát ngát – xa trông*. Thêm vào đó nghệ thuật đối lập tương phản giữa *non xa / trắng gần* càng làm nổi bật hình ảnh lầu Ngưng Bích chơi vơi giữa mênh mang trời nước. Thời gian tuần hoàn, khép kín, quanh đi quẩn lại hết "mây sớm" lại "đèn khuya".